

Étérékel

mérőműszere-
vita: okat váll l
szerész, Arad
v. Széchenyi-u.)
beküldött mű-
i hi elcsitással
idő alatt visz-
Telefon 315 sz.

ajánlják,

émnek
alják másdt.

nyek

aphatók

akab

ben,

13.

e

Rador 2285

sör

más gyárt-
s" elne-

sör.

lyantalmak-
geél, izületi

n öen használt
t-Imakn l.

názi elkészítése.
k az eméztést.

B.

sználhatók

n-gros.

Rador 2467

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda

Cluj-Kolozsvár
Pop. (Brass)

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
N. Sz. — 558

Kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
sendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

UJ KELET

Budapest
ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 850
Félévre — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5.—

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ck 35.—
Egy szám — 150

1925 július 3 Péntek

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 150 szám

5685. Thamuz 11

Szülők internacionáléja

(Budapest, július 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A varsói nemzetközi mezőgazdasági kongresszusról tegnap Budapestre érkezett Paul de Vuyst, a belga földművelésügyi minisztérium államtitkára, a belga gazdasági szakoktatás vezetője. Paul de Vuyst az Iparművészeti Muzeumban mozgófényképekkel illusztrált előadást tartott.

— Elérkezett az európai társadalmak restaurációjának legfőbb ideje — kezdte előadását Paul de Vuyst. Ennek az újjáépítő munkának megszervezésében nemcsak az államnak, az egyháznak és az iskolának van fontos szerepe, hanem szerepe van legelső sorban a szülőknek, akiknek kötelessége ügyelni gyermekeik fizikai és morális egészségére. A restaurált társadalom jövő pillérei a gyermekek s a praktikus nevelésük ezért döntően fontos. Ertelmük és hajlandóságuk irányítását azonban nemcsak az iskolának kell végezni, hanem a családi otthonnak, a szülői kéznek. A szülők nevelőmunkája fontosabb, mint az iskola és a vallás kétségtelen és nélkülözhetetlen értékeket jelentő munkája együttvéve. Ha e három tényező harmóniában dolgozik azon, hogy a gyermek praktikus életre felfegyverzetten kerüljön az életbe, akkor biztosított a társadalom újjáépülése.

Grafikonokban mutatta be ezután Paul de Vuyst, hogy milyen szerepe van a családi életben szervezett nevelésnek, szemben az iskolai neveléssel, majd megállapította, hogy a szülők nevelő munkájának új alapokra kell épülnie, mert ezidő szerint a szülői otthonokban a gyermekek szórakoztatását elébe helyezik a gyakorlati életre való oktatásnak.

— Hiszen szükség van — folytatta — a gyermekek szórakoztatására is. De amint például egy leánygyermekben, akinek babát adnak, öntudatlanul is az anyai érzéseket ápolják és növelik, úgy kell a gyermek lelkében felébreszteni a gazdasági élet szeretetét is.

— A legkülönbözőbb ligák állanak ma fenn világszerte, de egy liga még nincs véglegesen megszervezve: a szülők ligája. Pedig ha valaha szükség volt valamely nemzetközi társulásra, úgy a szülők internacionális szövetezése, ligába tömörülése a jövő egyik legvitalisabb szükséglete. A szülők kezében van minden ország jövőjének irányítása, ezért indult végre Belgiumban propaganda abból a célból, hogy ez az eszme testet öltönn. Ez a szervezkedés nagy lépéssel fogja előre vinni a gyermekek, főként a leánygyermek gazdasági nevelésének minden ország életébe vágó ügyét.

Stirbeyt és Mrazekot külföldi kölcsön szerzésére hatalmazta fel a pénzügyminiszter

Bukarest, július 2. Bratianu Vintila hosszabb megbeszélést folytatott Barbu Stirbeyvel és Mrazekkal a petróleumtelepek kártalanítása ügyében. Stirbey és Mrazek tudvalevőleg ebben a kérdésben külföldre utaznak s emiatt megfelelő instrukciókkal látta el őket a pénzügyminiszter. A tanácskozások folyamán a pénzügyminiszter felhatalmazta őket arra, hogy külföldi tartózkodásuk alatt kíséreljék meg Románia számára külföldi kölcsönt szerezni.

Állami szubvenciót kap az angol ipar

London, július 2. Macdonald az alsóházban élesen bírálta a kormányt a munkanélküliség miatt. Baldwin miniszterelnök azonnal válaszolt Macdonaldnak és bejelentette, hogy a munkanélküliség enyhítésére a kormány az üzemen kívül álló gyáraknak szubvenciót fog adni, hogy ezek újból felvehessék a munkát.

A zsidó-lengyel megegyezés ötvenkét pontja

Megszűnik a hivatalos antiszemitizmus Lengyelországban

(Varsó, július 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány és a zsidó kisebbség között létrejött egyezmény élénken foglalkoztatja az egész sajtót. Egyes lapok részleteket közölnek a paktum szövegéből, amely ötvenkét pontból áll. A legfontosabb engedmények, amelyeket a kormány a zsidó kisebbségnek tett, a következők:

1. Vasárnapokon az üzletek két órán keresztül nyitva tarthatnak.
2. A zsidó- és héber nyelvű iskolák nyilvánossági jogot kapnak, valamint megszüntetik az egyetemeken a ténylegesen bevezetett numerusz klauzuzst és az erre vonatkozó agítációt.
3. A kormány anyagilag támogatni fogja a zsidó szakiskolákat.
4. A kormány elismeri a zsidó hitközségeket.
5. A bíróság alkalmazni fog zsidó jegyzőket és bírákat.
6. 1926. január elsejétől kezdődően az állami hivatalokban fokozatosan és rendszeresen alkalmazni fognak zsidó tisztviselőket.
7. A kormány elegendő tesz a zsidó kisebbség katonai szolgálatára vonatkozó követeléseknek.
8. A kereskedelmi és iparkamarákban, az állami hitel- és pénzügyi intézetekben a zsidó kisebbség megfelelő képviselőket kap.
9. A lengyel állami bank a zsidó kereskedőknek éppen annyi hitelt bocsát rendelkezésükre, mint a nemzsidóknak.

10. Az állami árlejtéseknél a zsidóknak ugyanolyan teret biztosítanak, mint a nemzsidóknak.

11. A zsidó kivándorlási bankot és a többi, még nem törvényesített zsidó intézményeket államilag el fogja ismerni.

12. Az állampolgársági kérdést a legrovidebb időn belül megoldják.

13. A sajtónak megtiltják, hogy antiszemita cikkeket közöljön.

Dr. Reich, a zsidó képviselők parlamenti klubjának elnöke, ma nyilatkozott a zsidó távirati ügynökség egyik munkatársának, akinek kijelentette, hogy a paktum teljesen új korszakot jelent a lengyelországi zsidóság történetében. Dr. Tohn, aki szintén részt vett a kormányval folytatott tárgyalásokban, annak a meggyőződésnek adott kifejezést, hogy máától kezdve Lengyelországban megszűnik az antiszemitizmus mint kormányrendszer. A továbbiakban ama reményét fejezte ki, hogy a sejm a létrejött paktumot feltétlenül ratifikálni fogja.

Egyébként ezekben a napokban Nachum Szokolov, a cionista világszervezet végrehajtóbizottságának elnöke hosszabb megbeszélést folytatott Skrizinsky lengyel külügyminiszterrel a cionizmus aktuális problémáiról. A megbeszélés kedvező eredménnyel végződött. Politikai körökben az a vélemény, hogy a lengyel kormány a közeli napokban deklarációt fog kibocsátani a palesztinai zsidó nemzeti otthon mellett.

A berlini kínai kolónia megismételte a párisi puccsot

Ultimátumot terjesztettek a kínai követ elé

(Berlin, július 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kínai fölkelés körültekintő és szívós szervezetségére vall, hogy ez a szervezkedés a felkelést nem szigeteli el az anyaországra, hanem minden olyan európai városban, ahol olyan kínaiak élnek, akik szimpatizálnak a forradalommal, minden eszközzel politikai nyomást akarnak gyakorolni a kínai követségre. A párisi puccs előtűt tiltakozzanak Hsüe kínai generális Berlinben való tartózkodása ellen. A generális ugyanis néhány nappal ezelőtt nagyobb kísérettel Berlinbe érkezett. A bizottság követelte, hogy Hsüe generális haladéktalanul hagyja el Németországot.

A követ és a bizottság tagjai között folyó tárgyalások rendkívül drámaiak voltak. A bizottság szónokai hevesen követelték a generális azonnal való távozását, akit azzal vádoltak, hogy nemrégiben Angliában és Franciaországban ünnepeztette magát a két hatalom kormányon lévő urai által, holott a két szövetséges állam kínai területen ágyukból és gépfegyverekből lövett a kínai népre.

— A bizottság — így mondotta a bizottság szónokainak egyike — Hsüe generálisnak Németországban való tartózkodását is gyanakvón és bizalmatlanul nézi, mert alapos a gyanuja, hogy a tábornok voltaképpen politikai és pénzügyi misszióban jár Németországban. Tekintettel Hsüe generális politikai multjára, különösen pedig Japánban való tevékenységére, töle a nemzeti mozgalom semmi jót nem várhat.

A bizottság követelte a kínai követtől, hogy vezesse a generális elé.

— Azt akarjuk — követelték erélyesen a bizottság tagjai — hogy Hsüe nyomban hagyja el Németországot, ahol nincs semmi keresnivalója.

A követ nem akarta elárulni a generális lakását, a beszélgetés során azonban véletlenül elárulta Hsüe tábornok titokban tartott lakáscímét, a Helmberggasse 19. számú házat.

A forradalmárok ultimátuma

Már elkészültek arra, hogy felkeressék a generális, ezt azonban mégis meggondolták, mert rendőri beavatkozástól tartottak. Ugy határozta tehát, hogy a követ ünnepélyes nyilatkozatot írjon alá, amelyben biztosítja őket arról, hogy Hsüe generális Németországban nem fog municiót vásárolni, nem fog kölcsöntárgyalásokat folytatni, sem egyéb olyan megállapodást kötni, amely aggályos lehet Kinára. Ha azonban Hsüe generális mégis hasonló dolgokat cselekedne, akkor ezért a követ az életével felel.

Hosszabb vita után a generális elé ultimátum formájában egy írást terjesztettek, amely így hangzik:

„A Németországba akkreditált kínai követ, Sutschou Wei, ünnepélyes ígéretet tesz arra, hogy Hsüe generális Németországban nem vásárol municiót, nem vesz fel kölcsönt és nem köt olyan megállapodásokat, amely Kinának, hazáknak, ártalmára lehet. Ha azonban Hsüe generális mégis hasonló cselekedetet követne el, akkor ezekért a követ felel saját életével.“

A követ helybenhagyta és aláírta az ultimátumot. Ezután mély meghajlással visszavonult lakosztályába.

A Kínai Nemzeti Szabadságmozgalom Bizottsága pedig elhatározta, hogy ezt az ultimátumszerű megállapodást közli a Reichstaggal, a közhatóságokkal és a birodalom összes

törvényhozó testületeivel, továbbá a német sajtóval.

Elégtétel a letartóztatott diákokért

A rendőrség — mint azt megírtuk — a kínai eseményekkel kapcsolatosan *tizenhét kínai diákot letartóztatott*. A rendőrségnek ez az eljárása berlini kínai körökben óriási felháborodást idézett elő. A kínai követség a külügyi hivatalnak jegyzéket nyújtott át, amelyben követeli Hennig rendőrtanácsos elbocsátását, mert annak idején az ő rendelkezésére tartóztatták le a fiatalemberket. Követeli, hogy a német kormány hivatalosan kérjen bocsánatot a rendőrség e tulkapása miatt, végül kárpótlást az elszennvedett huszonnégyórás fogságért. A kínai követség a sajtó útján figyelmezteti a németeket, hogy Kínában a német alattvalók állandóan élvezik a kínai hatóságok védelmét. A legutóbbi zavargások alkalmával a német állampolgárok a kínai hatóságoktól karszalagot kaptak, amelynek viselése teljes mozgási szabadságot biztosított számukra.

Fölmentettek egy zsidó apagyilkost

Egy család tragédiája. Egy apa, aki családját brutalizálja

(Newyork, július 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A napokban a buffalói esküdtbíróóság olyan ügyben tárgyalt, amely évszázadok alatt is a legrikábban ismétlődik meg. Egy zsidó fiatalember brutális apját, aki az egész család életét elkeserítette, dulakodás közben lelötte. Az öreg ember nyomban meghalt, mert a golyó szívért járta keresztül.

Az apagyilkos fiatalembernek, Abraham Feldmannnak mentőtanúi főleg anyja és testvérei voltak. Elmondották, hogy az öreg Feldmann a családot állandóan terror alatt tartotta, a gyermekeket éhezette és verte.

A meggyilkolt özvegye könnyek közt panaszkodott férje viselkedését.

— Harminchat évvel ezelőtt mentem férjhez hozzá — mondotta — Odesszában 16 éves koromban. Azóta egyetlen napsugaras napom nem volt mellette. 11 gyermeket hoztam a világra, ezek közül azonban csak hat maradt élve, mert férjem mellett annyira elerőtlenedtem, hogy nem tudtam gyermekeimet táplálni és csecsemőkorukban el kellett pusztulniok. Hatot mégis sikerült megmentenem az élet számára, azonban ezeket a gyermekeket is az apjuk állandóan terrorizálta, ütötte, verte az egyik fiúnak egyik szemét is kiütötte. Volt idő, amikor eleget kerestél és rendes polgári életet folytathatott volna, azonban ezt a helyzetet csak arra használta, hogy megmutassa családjá fölötti hatalmát. Ő maga duzzadó párnákon aludt, míg engem és gyermekeket a földön való alváásra kényszerített. Peszach előtt való napon kiadta a parancsot, hogy Abraham fiamnak, aki keresetének jórészt az egész családnak adta, ne adjak enni és ne engedjem be a szederhez. A parancs után kimentem a piacra, hogy különböző dolgokat vásárolok. Fiam közben hazaérkezett. Férjem, a szomszédok előadása szerint, rávetette magát fiamra, aki az ajtón át menekülni próbált atyja ütlegei elől. Az ajtót azonban zárva találta és szorult helyzetében apja revolverét, amellyel állandóan fenyegette, megragadta és nagy szorongatottságában rálőtt.

Az asszony ezután még elmondotta, hogy fia hányszor szeretne volna rábírnai atyját arra, hogy viselkedjen méltóan, de soha sem sikerült békét teremtenie. A többi tanúk szintén kedvezően vallottak, különösen a szomszédok, akik nagyon jól ismerték Feldmannék családi életét.

Az esküdtbíróóság kilenc óra hosszat tanácskozott az eset fölött. Végre kimondották a verdiktet, amely nem találta bűnösnek Feldmann Ábrahámot szándékos emberölésben. Az elnök erre felmentő ítéletet hozott.

* Brassóban hirdetések, előfizetéseket felvezés és reklamációkat elintéző az Uj Kelet brassói képviselője, az Elekes Hirlapiroda, Str. Portii 32.

Szocializálni akarják a Stinnes-vállalatokat

A kormány 20 millió márkát bocsátott a konzern rendelkezésére

Berlin, július 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Stinnes-ház válsága tovább tart. A megindult tárgyalások mindezekig nem vezettek a kívánt eredményre. A birodalmi kormány huszmillió márka kölcsönt bocsátott a Stinnes-konzern rendelkezésére, hogy legalább munkásait és hivatalnokait fizetni tudja. Ennek ellenére teljesen kizártnak tartják, hogy a Stinnes-vállalatok összeomlását meg tudják akadályozni. A porosz tartományi gyűlésen a kom-

munisták képviselői azt javasolták, az állami bank mondja fel a Stinnes-konzernnek adott hiteleket, a Stinnes-vállalatokat pedig haladéktalanul szocializálják, mert ellenkező esetben tartani lehet az üzemek beszüntetésétől. Ha ez megtörténne, rengeteg munkás maradna kenyér nélkül. A tartománygyűlés elhatározta, hogy a kommunisták javaslatát a főbizottsághoz utasítja.

Uj rendszabályok a vasutnál

A vasúti éttermeknél a köztisztviselők is 40 százalékos kedvezményben részesülnek

(Bucuresti-Bukarest, július 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vaitoiann közlekedésügyi miniszter és a CFR. vezérigazgatósága ma több rendeletet adott ki, amelyeknek egy része a CFR. szolgálatában álló alkalmazottak ellátására vonatkozik, egy része pedig közelről érinti egy a közönséget, mint azokat a gazdasági köröket, amelyek a román államvasutakkal összeköttetésben állanak.

A közlekedésügyi miniszter módosította azokat a rendelkezéseket, amelyek a CFR. alkalmazottak lakásépítésére vonatkoznak. Kimondta, hogy az ezutáni építkezéseket úgy kell végrehajtani, hogy az alkalmazottak lakásai helyenkint lehetőleg egy csoportban legyenek, nem pedig izoláltak. A már meglévő lakásokat egészségügyi szempontból át kell építeni, illetőleg rendbehozni.

A vezérigazgatóság az alábbi rendelkezéseket léptette életbe: Perronjegy nélkül az utasok kísérőinek, vagy azoknak, akik nem rendelkeznek vasúti jeggyel, az állomások perronjaira nem szabad lépniük. Az állomások közegeiben az irányban a legszigorúbb ellenőrzést kötelesek gyakorolni és azokat, akik perronjegy

nélkül tartózkodnak a perronon, azonnal fizetendő husz lej bírsággal fogják sújteni.

A podgyászokra vonatkozólag a következő rendelkezést léptették életbe: Az utasok csak kalapdobozokat, kibebfajta bőr, karton- és vászonbőröndöket vihetnek magukkal utazásuk alkalmával, ebből is csak annyit, amennyit a saját ülőhelyeik fölötti csomagtartóban elfér. E rendelkezés ellen vétőket szigorúan megbüntetik.

A pályaudvari étterem-tulajdonosokat arra kötelezik, hogy nemcsak a CFR. tisztviselőinek juttassanak negyvenszázalékos árkedvezményt, hanem az összes állami tisztviselőknél is. Ezt a kedvezményt a tisztviselők hozzátartozói is igénybe vehetik utazásuk alkalmával.

A vezérigazgatóság átiratot intézett alárendelt hivatalaihoz, amelyben meghagyja, hogy a felek által a vezérigazgatósághoz, vagy a közlekedésügyi minisztériumhoz címzett beadványokat ne fogadják el, hanem utasítsák arra, hogy beadványaikat postán továbbítsák az illetékesek címére. A vezérigazgatóságnál, vagy a közlekedésügyi minisztériumnál személyesen benyújtott beadványokat, az esetleges hanyagságok elkerülése végett, csak az arra hivatott és megnevezett tisztviselők vehetik át.

Módosítják a munkaszünetről szóló törvényt

Nagyobb hatáskört kapnak a munkaügyi inspektorátusok. A záróra kérdésében vasárnap nagygyűlés lesz a kolozsvári kamaránál

(Cluj-Kolozsvár, július 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A vasárnapi munkaszünetről szóló törvény végrehajtási utasítása nyomán, mint ismeretes, nagy bizonytalanság keletkezett az üzletek esti zárójának kérdése körül. A munkaügyi miniszter, aki tudvalevőleg a törvény végrehajtásával meg van bízva, egyszakaszos végrehajtási utasítást adott ki, amelyben nem specifikálja pontosan az üzletek esti záróját, hanem kollektív módon az esti hét órát rendeli el a záróra gyanánt. Így természetesen nagy bizonytalanság keletkezett aziránt, hogy a bodegák, vendéglők, virágüzletek, korcsmák stb. hány órákor kötelesek helyeiket bezárni.

A munkaügyi inspektorátusoknál, az érdekeltek bevonásával, állapították meg ugyanazekre az üzletekre külön záróját, azonban ez a megállapítás nem egységes és így a munkaszünetről szóló törvényt nem lehet pontosan végrehajtani. A nagy bizonytalanságok nyomán országsszerte akció indult, hogy a végrehajtási utasítás, valamint a törvény egyes rendelkezéseit módosítsák.

A kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara vasárnap délelőtt tíz órára nagygyűlést hívott egybe ebben a kérdésben, ahol az egyes szakmák előterjeszthetik, hogy a törvénynek milyen módosítását tartják szükségesnek. Ezeket a kívánásokat a nagygyűlés memorandumba foglalja és a kamara vezetősége egy küldöttség élén elő fogja terjeszteni a kormányhoz.

Bukaresti jelentések szerint a munkaügyi minisztériumban tegnap küldöttségjárás volt a vasárnapi munkaszünet ügyében. A szóadvizgyárosok jelentek meg és előadták, hogy az üvegek rendkívül drágák és nem tudnak annyi üveget beszerezni, hogy a vasárnapi szükségle-

tet előző napokon elkészítsék. Kifejtették, hogy a rendelet rendkívül nagy károkat okoz nekik, mert a legtöbb fogyasztás ünnepnapiakon történik. A miniszter válaszában kijelentette, hogy meg fogja vizsgálni ügyüket és kedvezően fogja elintézni. A kereskedők szintén küldöttséget menesztettek a miniszterhez és ismételték a rendelkezés enyhítését.

Chirulescu kielégítő választ adott s kijelentette, hogy a végrehajtási utasításban tompítani fogja a rendelet életét.

Lapzárta előtt érkezett hírek szerint a munkaügyi minisztériumnál tett intervencióknak fogantatja lesz és a törvény végrehajtásánál enyhítéseket fognak tenni. Az érdekeltektől vállalatoknak a munkaügyi felügyelőséghez kell folyamodniuk a munkaszünet kérdésében.

A munkáskamarák felállításáig a felügyelőségeknek a következő hatáskörük lesz:

A 11-ik paragrafus értelmében a felügyelőségek adhatnak kivételes esetekben a folytonos üzemmel dolgozó gyárak részére felmentést a vasárnapi munkaszünet alól.

3. A 21-ik szakasz szerint a felügyelőségek állapíthatják meg a vegyeskereskedések záróját, a helyi viszonyok figyelembe vétele mellett.

A miniszter engedékenységére a kereskedelmi alkalmazottakat is akcióra készítete. Holnapra, vagyis péntekre rendkívül nagygyűlésre hívták össze az alkalmazottakat, amelyen az ország minden részéről képviseltetni fogja magukat. A nagygyűlés tiltakozni fog az ellen, hogy a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény rendelkezéseiben a legesekélyebb módosításokat is eszközöljék. Hasonló akciót folytatnak a pékek is, akik küldöttséget menesztettek ebben a kérdésben a munkaügyi miniszterhez.

(Brasov-Bársától.) A den unalmáva veszne el, ha tekintete nem ujjá megszokott nézed, látod varázsa banalisésége nem költő hangulat fel kifürkész pompáját.

A tekintet láttam meg csöndben és rong a Cenkményt halottar ez a város az és közömbösnek mekelt termésdott, unalmas igazság az, h egyike találó nézed...

Sulyos, roken az égnekszemet az tudegosan, megértőlátták az elvonem változott, firkészhetetlen mégis régi erőszelleme. A bívizi német eglelkésznek. A lelki életében. evangélium szhanem friss minden vajuddteles hit építveivel, hogy a minden emberiden titokfejtésrete, aki legs kutatás lázát

Az új papvőinek, hanem hívőinek koruhason. A tanstílusában holprédikációt. Le francia-zsidó filafizikát és az tok szerint csoértően hallgattzengett az orgtették az ódon, eszmék, új szelelkében a hite

(Hlak)

A templomállanak, melyek össze. Elvasrások ablak a modern élet sítatlan kincskjött nemzedékelrátom mondta nek fel, mintha élt volna ben volna meg sohamait. Aki ezt rpedig egyike az nek azok közimégismertették Henriknek hiv az ősi városba irodalmi kritika Henrik. Magyagyarnyelv titkaimélyebben, mint nyelvű kritikáit alkotott magyar meg a legelőketes német kden értékét a Endrén át Széptős magyar lirnexusok fűzik Th von Liliencronnal készítője eredeti v valónk deklará

Kristály

Kereskedők figyelmébe!

Nagybani festésnél árengedmény! Telefon 500

Festünk színtartóan adjusztálva bármilyen színre végárukat, fejkendőket, pánt- és gyapjú tónuslat.

Cluj

Telefon 500

Brassó

(Brasov-Brassó, július 2. Az Uj Kelet munkatársától.) A vén világ minden szépségével és minden unalmával a feneketlen közöny mélységeiben veszne el, ha kíváncsiságunk és szomjas szemeink tekintete nem frissitené fel színeit, nem varázsolná újjá megszokottságait. Minden attól függ — hogyan nézed, látod meg. A hajnal poézise és az alkony varázsa banalitásba merülne, ha pillantásaink frissesége nem színezná újra kopott szépségeit, ha költő hangulata, festő felkent ecsetje nem fedezné fel kifürkészhetetlen árnyalatokból összetevődő pompáját.

A tekintetnek ezzel a frissességével néztem és láttam meg én Brassót, ezt az ódon várost, mely csöndben és titokzatos szépségeket rejtegetően szorong a Cenk-hegy alatt. Mennyi különböző véleményét halottam róla! Egyik azt mondta, hogy ez a város az erdélyi Nürnberg, a másik hidegnek és közömbösnek nevezte, a harmadik kövekbe remekelt természeti szépségnek. A negyedik elmaradt, unalmas fészeknek titulálta és így tovább. Az igazság az, hogy a sok különböző vélemény mind-egyike találó reá. Minden attól függ — hogyan nézed...

(Pap, aki a szószékben Bergsonról prédikál)

Sulyos, roskatag gótikájú templom tornya szökken az égnek és néz már néhány évszázada farkasgömböt az úde lombokkal fedett Cenkre. Barátságosan, megértően néznek egymásra, hiszen együtt látták az elvonuló évszázadok viharait. De a hegy nem változott, lelke a régi maradt: csodás és kifürkészhetetlen. De a templom belsejébe új és mégis régi erősségű lélek költözött, — új idők új szelleme. A brassói lutheránusok nemrég a csernovitzi német egyetem egyik volt tanárát hívták meg lelkésznek. Azóta új korok kezdődött a hívők lelki életében. Az új pap nem dogmatikus, nem az evangélium észszerinti értelmezői közül való ember, hanem friss és egészséges szellem, aki korának minden vajdó problémáját bele tudja építeni a tételes hit épületébe. Rövid idő alatt megértette hűveivel, hogy a vallás a végtelenség kerete, melynek minden emberi gondolat szerves része, hogy minden titokfejtés és problémakeresés isten igaz dícsérete, aki legszebb ajándékul éppen a keresés, a kutatás látát adta az embernek.

Az új pap nemcsak az evangéliumról beszél hívőinek, hanem megragad minden alkalmat, hogy hívőinek korunk aktuális problémáiról beszélhessen. A tanár és a pap összeegyeztető, megértő stílusában hol Schopenhauerrel, hol Heideggerrel tart prédikációt. Legutóbb Bergsonról beszélt, erről a francia-zsidó filozófusról, aki újjáratmentette a metafizikát és az idealista világgérfogást új szempontok szerint csoportosította. És hívői, lelkesen megértően hallgattak végig. A prédikáció végén felzengett az orgona szava, Dávid zsoltárai megremegtek az ódon, málladozó falakat és ime — az új eszmék, új szempontok nem rombolták le a hívők lelkében a hitet, sőt — megerősítették.

(Házak, melyekben Bach Sebestyén lakhatott volna)

A templom körül masszív, ódon stílusú házak állanak, melyek csöndes, egyenletes utcákba futnak össze. Elmúlt évszázadok szelleme mereng a vasrácsos ablakokban; csönd, melyet nem őrölt fel a modern élet profán lüktetése; álom melyet hamisítatlan kincsékként adtak át letűnő és újként élni jött nemzedékek egymásnak. Egy művészlelkű barátom mondta nekem: — Ezek a házak úgy tűnnek fel, mintha a zene ankorétája: Bach Sebestyén élt volna bennük s vastag falai között komponálta volna meg soha el nem vesző, kiapadhatatlan álmait. Aki ezt mondotta, maga is művészember, még pedig egyike a legkiválóbbaknak és leghíresebbeknek azok közül, akik a magyar kultúra értékeit megismertették a nyugati kultúrnemzetekkel. Horvát Henriknek hívják, aki két évvel ezelőtt tért meg az ősi városba s jelenleg egy ottani lap zenei és irodalmi kritikusa. Érdekes ember ez a Horvát Henrik. Magyar ember, erdélyi származása, a magyar nyelv titkai, szépségeibe kevesen láttak bele mélyebben, mint ő — s mégis — jelenlegi magyar nyelvű kritikáin és recenzióin kívül sohasem írt, alkotott magyarul semmit. Ellenben ő ismertette meg a legelőkelőbb német folyóiratok hasábjain, testes német kötetekben a magyar litteratura minden értékét a külfölddel. Balassi Bálintól, Ady Endrén át Szép Ernőig ő ültette át minden jelentős magyar lírikus alkotásait németre. Személyes nexusok fűzik Thomas Mannhoz, barátja volt Detlov von Liliencronnak; Karl Krauss, abácsi „Fackel” szerkesztője eredeti verseit a legszebb német versek közül valóknak deklarálta. Ő fordította le Móríc Zsigmond

regényeit németre, a magyar színpadi termékek jó része az ő fordításában került előadásra a német színpadokon. Baudelaire, Verlaine fordításairól a német kritika elragadtatással írt s ma a német kiadók versengenek kéziratáért. S ez a kiváló, csöndes, álmódzó ember itt él Brassóban, szerelmesen a századok által megszentelt kövekbe, szerelmesen a csobogó, rohanó hegyi patakba, mely a várva ódon bástyái alatt rohan el. Csak sűrű levelezésein keresztül tartja fenn nexusait az írőkkel és művészekkel.

(Béke és megértés)

A háromnyelvű utcajelző-táblák, melyeket nem az impériumváltozások szegtek fel a házakra, hanem még régen, a magyar világban, — amellet tanuskodnak, hogy itt, ebben a szerencsés városban már békében teljes volt a nemzetiségek békéje. És bár a román hadüzenet után a Cenk felől szólaltak meg először a román katonák fegyverei: a véres hajnal eseményei már csak emlékeztetőben élnek a brassóiaknak. Egyébként teljes az egyetértés. A kávéházban teljes szuverénitással zeng a három nyelv: a román, a magyar és a német. Kis Babylon ez a város, melyet nyaranta különböző nemzetiségű nyaralók ezrei lepnek el. S mégis: csöndjét, mély, benső életét nem zavarják meg ezek sem. Az öröm és mámor hangja a környék romantikus szépségű kirándulólhelyein zendül fel, ah! magasra nő a sás, virágok ezreit és pillék százezreit rejti a bozót.

Brassó szellemi élete mély és sokfelé áramló. Nem kirakat-szellemi élet ez, nem az utcára és a

kávéházakba kívánczó. A befelé élő német lélek irtózik a hangosságától. Még a brassói vendéglőkön is ez a bensőség észlelhető. Kényelmesen, meghitt komforttal berendezett pinchehelyiségekben — metszett poharakban gyöngyözik a bor a polgárok előtt, akik szökén, barnán, de mindig csendesen mulatozni térnek ezekben a „Hoffmann meséi”-ből ismeretes helyiségekbe.

Az egyetemes német kultúrának nem egy kiváló embere származik Brassóból. Egyik igen nevezetes német festő: Hans Eder is Brassóból származik és jelenleg is Brassóban él. Münchenben hatalmas sikerei voltak, Bécsben nemrég még festőiskolája volt. Jelenleg Brassóba vonult vissza, szülővárosába, hogy befejezze nagy művét: egy „Pieta” képét. Egyéni, hatalmas kompozíciókkal birkozó művész ez a Hans Eder. Most kezdett hozzá „Kánacai mennyegző” című képének festéséhez, mely színeinek frissességével, figuráinak drámai erejével, az egész kompozíció mesteri voltával bámulatba fogja ejteni a művészvilágot. És ez szöke, magas Hans Eder alig látható Brassóban, kávéházban soha sem jelenik meg. Antik butorok között, meghitt baráti körben beszél csak nagy terveiről.

És ilyenek nagyjában mind a brassóiak exkluzívok és csendesek, mint az erdők, melyek körülveszik őket, mint a falvak, melyek letűnt századokról álmodoznak. Vannak, akik ezt unalomnak és hidegségnek érzik, vannak, akik az élet mélységét, a szellem csöndes szépségeit sejtik az exkuzitívás mögött. Salamon László

Kifosztották a bacauí személyvonat postakocsiját

A vakmerő rablók felakasztották a szolgálattévő tisztviselőt. A merénylők elmenekültek

(Bucuresti-Bukarest, július 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Moinesiti és Comanesti között kifosztották a bacauí személyvonat postakocsiját. A vagon kifosztása eddig páratlan módon történt. Éjfél táján fontos ügyre hivatkozva, hivatalos személynek adva ki magát egy magas szárkefelöltös, jómegjelenésű ur állított be a postakocsiba. Pár percig rovacsolni kezdett, mikor egy megbeszélt kézműdolgozóval jelt adott a kocsi lépcsőjén vára-

kozó társainak. Ezek behatoltak a kocsiba, a szolgálattévő tisztviselőt lefogták, a kocsiból a pénzeszsomagot és az értékebb holmikat összeszedték s miután ezzel a munkával elkészültek Dumitriu postatisztviselőt felakasztották. Amikor, észrevették a merényletet a comanesti állomáson, a merénylőknek nyomuk veszett, a tisztviselő pedig holtna csüngött a kötélen.

Lord Plumer tanácskozott Weizmannal

Herbert Samuel Budapesten át Bécsbe utazott. Az új főkörmányzó augusztusban foglalja el hivatalát. Palesztina kérdések az angol alsóházban

(London, július 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Csütörtökön este dr. Weizmann, a cionista világszervezet elnöke, találkozott lord Plumerrel, az új palesztinai főkörmányzóval, akivel hosszabb megbeszélést folytatott. Dr. Weizmann behatóan tájékoztatta az új főkörmányzót a cionista világszervezetnek a mandátummal szemben elfoglalt álláspontjáról, valamint a zsidó nemzeti otthon felépítésére és Palesztina fejlődésére vonatkozó terveiről. Lord Plumer szívesen megköszönte az információkat és kijelentette dr. Weizmannnak, alkalmat fog keresni arra, hogy Palesztinába való elutazása előtt még egyszer tanácskozzék vele.

Herbert Samuel elutazása

Herbert Samuel, a távozó főkörmányzó, mint Jeruzsálemből jelentik, holnap hagyja el az országot. (Ez a jelentés június 29-én érkezett, tehát Herbert Samuel ma már nincs az országban.) A távozó főkörmányzó Konstantinápolyba utazik, ahonnan Budapesten keresztül Bécs felé utazik utját. Itt valószínűleg résztvesz a cionista világszervezeten, szeptemberben pedig Londonba érkezik. Az angol fővárost ezután októberben hagyja el és rövid tartózkodásra Indiába hajózik. Jauar végén azonban ismét visszatér Palesztinába, ahol ezuttal — állítólag — véglegesen letelepszik.

Lord Plumer, az új főkörmányzó, az eddigi tervek szerint, augusztusban foglalja el hivatalát. Herbert Samuelnek Palesztinából való távozása után mindaddig, amíg az új főkörmányzó az országba nem érkezik, Symes ezredes, Herbert Samuel volt államtitkára, fogja vezetni a főkörmányzóság ügyeit.

Haifa—Bagdad

Jelentettük már, hogy a palesztinai vasuti és postai közlekedés terén nagyszabású fejlődés várható. Norman Nairn, a palesztinai vasutak egyik főhivatalnok, a napokban repülőgépen Jeruzsálemből Bagdadba utazott abból a célból, hogy a két város között létesítendő vasutvonal

terepét áttekintse. Nairn tudvalevőleg javaslatot tett arra, hogy a szíriai sivatagon keresztül vasuti összeköttetést létesítsenek Beyrúth és Bagdad, továbbá Haifa és Bagdad között. Ez az építkezés a közeljövőben megtartandó mosuli konferenciával kapcsolatban lett aktuális. Ezek az új vasutvonalak szoros kapcsolatba hozzák majd Palesztinát Mezopotámiával és beláthatatlan fejlődést biztosítanak Palesztina egész gazdasági életének.

Közlekedési szakszervezet alakul

A palesztinai vasutak, továbbá a posta- és távirat-hivatalok alkalmazottai legutóbb azzal a kérelemmel járultak a felettes hatóságokhoz, engedjék meg nekik, hogy szakszervezetbe tömörüljenek. Az angol alsóházban erre vonatkozólag Bromley képviselő, a munkáspárt tagja interpellált, akinek kérdésközlésére Amery gyarmatügyi miniszter kijelentette, hogy a szakszervezetek ügyét behatóan meg fogja vizsgálni és amennyiben a szakszervezet működése fölött megfelelő ellenőrzési lehetőséget biztosítanak, az engedélyt meg fogja adni.

Transzjordánia határai

Wedwood Benn kapitány kérdést intéz a gyarmatügyi miniszterhez, hogy Transzjordánia határait megállapították-e annak idején a mandátumban és vajon igazak-e azok a hírek, mintha ezeket a határokat most módosították. Erre az interpellációra Ormsby-Gore gyarmatügyi államtitkár válaszolt, aki megnyugtatta a képviselőt, hogy Transzjordánia északi határait még az 1923. december 23-án kötött angol-francia egyezmény, nyugati határait pedig 1922. szeptember 23-án, Nagybritannia képviselői által előterjesztett memorandum alapján, a népszövetség állapította meg. Ezeket a határokat semmiféle formában meg nem változtatták. Ami a déli és keleti határokat illeti, ezeket még egyáltalában nem vonták meg.

* Orvosok ajánlják — Purgót — eredeti dobozban. (5)

latokat
elkezésére

ak, az állami bank
adott hitelek, a
dékalanul szociáli-
n tartani lehet az
megtörténne, ren-
er nélkül. A tarto-
kommunisták javas-

vezményben

on, azonnal fize-
k s jutni.
lag a következő
Az utasok csak
bőr, karton- és
agukkal utazásuk
yit, amennyit a
tartóban elfér. E
uan megbüntetik.
ajdonosokat arra
R. tisztviselőinek
árkedvezményt,
selőknek is. Ezt
hozzatartozói is
lmával.
intéztett aláren-
ghagyja, hogy a
oz, vagy a köz-
eimzett beadvá-
utasítsák arra,
rabbítsák az ille-
dságnál, vagy a
személyesen be-
leges hanyagsá-
arra hivatott és
k át.

vénynt

A záróra
aránál

Kifejtették, hogy
kat okoz nekik,
napokon tör-
an kijelentette,
rüket és kedve-
dők szintén kül-
sterhez és ismé-
hítését.
adott s kije-
tasításban tom-

szerint a munka-
ióknak fogantja
nyhítések fog-
ak a munkaügyi
a munkaszünet

a felügyelősé-
sz:

a felügyelősé-
folytonos üzem-
ést a vasárnapi

felügyelőségek
ések záróját,
mellett.

araskedelmi al-
ólnapra, vagyis
ívták össze az
minden részről
gyűlés tiltakozni
szásznetről szóló
yebb módosítá-
folytatnak a
ettek ebben a

Cluj
Telefon
500

IRÓK ÉS IRÁSOK

Az isteni törvény utja

(Irtá: dr. Kiss Elek, a kolozsvári unitárius theologia tanára)

Ez a kétszázötvenoldalas kötet egészen tudományos alapon készült, a Biblia-kritika legújabb módszereinek igénybevételével és mégis a könyvből egy olyan nemes páthosz árad, amely egyben irodalmivá avatja. A szerző egyetlen alkalmat nem mulaszt el, hogy ki ne mutassa különösen a próféták ismertetése kapcsán, hogy ezek a „héber nemzet mindenkor élő lelkiismerete voltak és akiknél hatalmasabb nemzeti apostolokat elképzelni sem lehet.“ A zsidó nemzet hivatását szerző a legszebben Jezsajasban találja kidomborítva. Ennél a prófétánál az egész emberi példájául szolgál a zsidó nép, már szenvedésénél fogva is. Mennyi emberszeretet és a zsidó történeti hivatás iránt való emilyen emelkedett megértés sugárik Kiss Eleknek e szavaiból:

„Mint szolga is kiválasztott (a zsidóság) s a választott népeknek nem kis hivatása van. Régebben abban állott a feladata, hogy álljon a szövetség mellé: de ma (a babyloni fogság idejében) éreznie is tudnia kell, hogy a sok szenvedés és a nagy pusztulás után össze kell szednie magát, *újja kell lennie s más népeknek is világossága kell, hogy legyen.* Hiszen Isten szolgájának sokat kellett szenvednie és pedig nem mindig a nép egésze szenvedett, hanem különösen *ama jobbak, akik a zsidóság lényegét alkották és ezek valódi személyek voltak akár Ézsajas, akár Jeremiás alakjában állottak ki az esetleges torturákat, akár pedig a fogság alatti nagy tépelődőnek személyében élték át idegen népek közepe te azt az állapotot, amikor nemes lelki künnél fogva tndatára ébredtek a szenvedés tisztító hatásának s ráeszméltek arra, hogy az ő, illetve népük szenvedése jó példát szolgálhat a többi népeknek. Isten szolgálja tehát nem más, mint az általa annyira szeretett kiválasztott nép, amely nagy és nemes lelkei segítségével képes és hivatott volt arra, hogy mint nép, vagy nemzet más népeknek a tekintetét a magasságok felé irányítsa.“*

A könyv végig ebben a szellemben dolgozza fel a szentírás nagy alakjait, különösen a prófétákat. Élvezetes olvasmány olyanok számára is, akik a Bibliában nemcsak egy halhatatlan történeti munkát látnak, hanem, akik lelki megújodást keresnek benne. A könyv ára százhatvan lej és megrendelhető az Uj Kelet könyvosztálya utján. (sz. i.)

DIENES LÁSZLÓ: MŰVÉSZET ÉS VILÁGNÉZET. Dienes László az irodalmi tevékenységnek nehezebbik részét választotta, de nem az értéktelenebbjét. Komoly tudása, emelkedett szempontjai, öntudatosága az irodalmi és esztétikai tanulmány felé vontatták, melynek talán leghivatottabb művelője Erdélyben. Mint felvilágosodott, széles horizontokra tekintő íróember, minden erejével igyekszik mentesíteni magát a szubjektív elfogultság béklyói alól s ezért igen sok helyen inkább a konstatálásra, az eredmények megállapítására, semmint egyéni állásfoglalásra törekszik. És — mint jelen könyve mutatja — e tekintetben teljesen kész művész, kiforrott íróember. A világnézeteknek valóságos szintézisét vonultatja fel tanulmányában, melyeknek épületéből az ő okos, megértő, nem tüzekkel, de mély világozással ékes szemei, mint ablakok néznek rá a különböző művészi és irodalmi irányok dzsungelére. Nemcsak irodalmi tanulmányt, de valóságos korraxot ad csaknem mindegyik írásában. Egyik legsikerültebb írásában: „A ma költője és a ma embere“ címűben a következő éles megfigyeléssel vázolja fel a mai kor lelkét: „A ma igaz költője, aki nem a tegnap visszamaradt hegedőse, csak azt fejezheti ki, ami van. S a ma legfőbb tartalma: a nincs. Lelkésztörítő, kiélt üres formák nincstelensége, elárvultság, üresség, lelki összeomlás — ez van ma.“ Aki ilyen pontos diagnózist tudja adni korának, az nemcsak mint esztéta, hanem mint író is mélyenjáró, igaz és bensőséges. Gustave Flaubertől és Anatole Francérol írott cikkei rendkívül értékes ötvös munkák, amelyek nemcsak élvezetesekek, de tanítanak is. Dienes László tud tanítani és tud — mint minden jó pedagógus — lelkesíteni is. E két szempontból nézvést — könyve nagyon komoly érték, amelyet minden igazi érdeklődőnek el kell olvasnia. A könyv kiállítása elsőrangú és kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

FEKETE TIVADAR: ÉNEK KÉT HALOTTI MASZKRÓL. Tekete Tivadar, mint pásztor, a ki.

franciás könnyedség, az eszrit legjelentősebb képviselője Erdélyben. Jelen versekötvében a lírikus Fekete Tivadart ismerjük meg, aki azonban mint lírikus csak formai vonatkozásokban könnyed, míg bensőséges tartalom tekintetében legtöbbször a mélység hangját üti meg. Az érzelmes, siró, vergődő Fekete Tivadar költeményei egy vulkanikus, robajló érzelmvilág kifejeződései, a kifejezésnek olyan gazdagságában, amely konzervatív és haladó izlésű embert

egyformán leköt és megállit. S ha egyes verseiben érzünk is hatásokat, melyek alól ez a jelentős költő még nem tudta kivonni magát, — másfelől egyes költeményeinek érett szépsége azt a meggyőződésünket igazolja, hogy Fekete Tivadar, mint lírikus is nagyra hivatott. Az „Ének a két halotti maszkról“ feltűnően izléses címlapját Franyó Zoltán rajzolta. A kötet nagyszerű kiállítása az erdélyi nyomdaipar fejlettségét bizonygatja. (s. l.)

A magyar kisczardák kilépnek az egységes kormánypartból

A magyar emigránsok csak akkor választhatók, ha előbb bíróság elé állanak. Mayer János földmívelésügyi miniszter nyilatkozata

(Budapest, július 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar politikai élet az ellenzék támadásai folytán ismét új átcsoportosulásra kényszerül. Az ellenzéki sajtó arról értesül, hogy a kisczardaképviselek kilépnek a kormányból és önálló párttá alakulva fogják támogatni a kormányt mindazon kérdésekben, melyek nem ellenkeznek programjuk elvi részével. A kiválás oka állítólag az, hogy az ellenzék a gazdasági bajokért sorozatos támadásban a kisczardákat tette felelőssé. A kisczardapárt vidéki agitációja érdekében éppen ezért változtatni akar politikai megközelítésén.

A kisczardapárt tegnap este értekezletet tartott, melyet ma délelőtt folytatnak. Hír szerint a párt továbbra is feltétlenül fogja támogatni Bethlent és Mayer Istvánt sem ejti el, aki a gazdaosztályt továbbra is képviselni fogja a kormányban.

A kisczardapárt elkedvetlenedésének egyik főoka állítólag az, hogy a választójogi vita során a kötelező szavazásra vonatkozólag olyan

módosításokat fogadtak el, melyek szerint a kötelező választást csak a titkosan választó kerületekre korlátozzák, míg a nyílt szavazással választó kerületekben a szavazás nem vált kötelezővé. A kisczardapárti képviselők határozatukat Bethlen felgyógyulása után fogják bejelenteni. Vezérik: Mayer, földmívelésügyi miniszter ma nyilatkozott ebben a kérdésben az „Uj Nemzedék“ munkatársának. Nyilatkozatában annak a nézetének ad kifejezést, hogy a kisczardák kilépése az egységes pártból még nem befejezett dolog és véleménye szerint a felmerült félreértések még eloszlatathatók.

A nemzetgyűlés mai ülésén az emigrációs törvény szakaszaihoz való hozzászólásokra a belügyminiszter válaszolt. Válaszában kijelentette, hogy a szakaszok az a célja, hogy az emigrációból hazatérők csak akkor legyenek választhatók, ha bíróság elé állanak. Kéri a szakaszok módosításokkal való elfogadását. A Ház a belügyminiszter felszólalása után elfogadta a javaslatot.

A kolozsvári ortodox zsidó hitközség a Jogvédő Irodáért

„Követelni kell a váradi hitközség példáját“. Adler elnök nyilatkozata

(Cluj-Kolozsvár, július 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári ortodox zsidó hitközség tegnap előljárósi ülést tartott, amelynek kimagasló eseménye Adler Samuelnek, a hitközség elnökének a **Jogvédő Iroda támogatására vonatkozó indítványa volt.** Az elnök rámutatott mindenekelőtt a váradi hitközségnek arra az elhatározására, hogy a zsidóság jogvédelmét intézményesen kívánja kiépíteni. Kifejtette, hogy a jogvédelem ügye nem szenvedhet halasztást; olyan zsidó közügy ez, amit a hitközségnek gyorsan és alaposan kell lebonyolítania. Rengeteg jogsérelemmel fordulnak a hitközséghez.

Az alapos érvekkel alátámasztott indítványa erős visszhangja volt az előljárók között, úgy, hogy elhatározták az **Országos Jogvédő Iroda erkölcsi és anyagi támogatását.**

Adler Samuelt külön is megszólaltattuk ebben az ügyben. Az elnök ur a következőket volt szíves kijelenteni:

— A Jogvédő Irodát mindenképpen istápolni már azért is kötelességünknek tartom,

minthogy Kolozsvárra újabban özőnével jönnek a jogsegélyt kérők. Zsidó emberek, akiket megfosztottak engedélyeiktől, jönnek be a hitközséghez, hogy segítsünk rajtuk. Zsidók látogatnak meg, akiket jogtalanul kitétek a lakásukból, állampolgársági sérelmekkel a hitközségekre jogtalanul kirótt adópanaszokkal jönnek hozzánk. Nem lenne zsidókhoz méltó dolog elutasítani őket, viszont mégsem a mi feladatunk eljárni az ilyen dolgokban. **Nincs is hozzávaló szervezetünk.** Amikor tehát a nagyváradi hitközség példáját követjük, egyúttal **tehermentesítjük is a hitközséget.** A Jogvédő Irodának azonban nemcsak egyéni jogsérelemmel ellen kell majd jogorvoslást szereznie, hanem nagy és átfogó ügyekben is olyan közérdekű dolgokban, amelyek a kormánytól való eljárást igényelnek. Így tehát teljesen indokolt, hogy mi ezt az intézményt **legjobb erőnk és tehetségünk szerint istápoljuk.**

— Egészen természetesnek találtam, hogy az előljáróság tegnapi ülésén jónak és helyesnek látta követni a váradi hitközség példáját.

A bécsi Hakoah sorozatos diadalai

A futball és hockey bajnokságok megegyezése után, az uszásban is első lett a zsidó csapat

(Bécs, július 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egyetemes zsidó sportnak ismét szenzációs eseménye van. A vasárnapi bécsi uszóversenyen, amelyen 350 férfi és nő vett részt, a Hakoah zsidó sportegyesület két tagja nyerte el az első díjat. A Hakoah ezzel a nagy győzelemmel immár a harmadik sportágban szerezte meg magának az idén bajnoki pálmát. Először a bécsi futball-bajnokságot nyerte meg, azután a Hockey-bajnokságot és most az országos uszóversenyből került ki elsőnek. A verseny a Duna-csatornán folyt le, 7500 méteres úton. Tizenhárom és fél fok Celsius hidegben indultak el az uszók, akik, hogy az éles víznek ellentálljanak, előzőleg vastagon bedörzsölték a testüket zsírral. A partokon, végig a Duna-csatorna mentén, több százezer néző állt fel, akik a verseny egész ideje alatt lelkesedő kiáltásokkal bátorították az uszókat.

A verseny megkezdése után néhány perccel már látni lehet, hogy a döntés három résztvevőre fog szorítkozni: Hedy Bienenfeldre (Hakoah), R. Fuchsra (VAC) és Hornoffra (Viena). A három versenyző között rendkívül erős küzdelem fejlődött ki. A Brigitta-hidig Fuchs vezet. Itt azonban

Bienenfeld váratlanul előretör és egészen az Aspernhidig a menet élén uszik. Hirtelen azonban Hornoff előrevereksszi magát és Bienenfeld csak a Ferenc-hidnál jut megint előtérbe. Ettől kezdve a verseny végpontjáig az uszócsapat élén marad és mint győztes lép partra.

A férfiak, akik későbbben indultak, sokkal gyengébb versenyzőknek bizonyultak. Egyikük, Wenisch, néhány száz méter után már kidőlt és csak ketten maradtak előtérben: Alfred Guth a „Hakoah“-tól és Weisz a „Donau“-tól. Weisz nem sokára szintén ellankad és azontul Guthot már senki sem tudja beérni. A parton, ahol rengeteg ember várt az eredményre, lelkes éljenzésben részesítették.

Az uszóverseny két győztese közül Hedy Bienenfeld már eddig is uszóbajnok volt, aki különösen a mellúszásban ért el feltűnést keltő eredményeket. A mostani versenyt is mellúszásával nyerte meg. Alfred Guth, aki még csak tizenhatéves, eddig különösen a vízpolóban tűnt ki. Ezen a versenyen mell és oldalúszással győzött.

A bécsi uszóverseny a Hakoah és az egész zsidó sport legjobb győzelmei közé tartozik.

Nagyon olcsó száraz vegyi ruhatisztítás CZINK, Cluj

Uj Kelet az
ság napil
Szerkesztik: G
Felelős szerkes
Előfizetési áral
240 lei, fé
Az Uj Kelet cik
megjelölő

Ott,
Egy
Elhag
Benn

Régi
Fü-b
Holt
Félv

Vén,
Nézn
S m
Alm

Ánd
Trill
Drág
A te

Fájó
Agró
S né
Sirsz

S ho
Ott,
S én
Mást

Nem
Zeng
Nem
Nem
Gazd
Csak

Lát
És s
Bár
Világ
És a
Büg

— Holna
újabb száma
„Föld“-nek leg
ból, egy nap
Érdekes tartal
a világhírű fr
ról, egy besz
cionista-revizoi
egy újságíróval
Palesztina és A
lomról, egy kö
a kaddis ered
irodalomról íro
bilincselő elbe
keltének An-S
egy felvétel a
portréja. A zsi
hírei egészítik

— A Tar
nap, folyó hó
gimnázium a sz
cserkészek szé
cserkészatrakci
iskola új telkét
utca) 23. sz.
Tarbut fiu- és
délután 2 órak
utcai udvarán,
nepélyre.

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
 Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
 Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Péntek
 5685. Thamuz 11.
 1925. július 3.

Ott, a zordon szirtek alján
 Egy sötétlő völgy ölében,
 Elhagyottan, régi sirkert
 Benne sok-sok néma sir.

Régi sírok, néma fejfák,
 Fű-benőttek, korhadottak,
 Holtak völgye, — minden ember
 Félve, messze kerüli.

Vén, kiszáradt füzek, busan
 Néznek át a szürkéségen,
 S mintmegannyi vak kísértet
 Álmodozva állanak.

Ámde hallga! Hirtelen
 Trilla csendül, édes-fájó:
 Drága énekét csattogja
 A temető-csalogány.

Fájón-édes, zengő hangok.
 Ágról-ágra szökve szárnyal
 S néma álmodóknak zengi
 Sírészülte bus dalát.

S hogy remegnek lágy trillái,
 Ott, a régi sírkövek közt!
 S énekelni mégse választ
 Mást, csak ezt a temetőt.

Nem tavaszt és boldog vágyat
 Zeng a költő — és dalának
 Nem menyország fénye kell.
 Nem mezőkről és tavakról,
 Gazdagokról és javakról:
 Csak sírokról énekel.

Lát nyomort és lát keservet
 És szívébe vág ezer seb,
 Bár nem látja szem talán, —
 Világtemető-borzongás
 És a mindörökre nagy gyász
 Bügva sir fel szent dalán.

Ford. g. j.

Holnap jelenik meg a Föld legújabb száma. Az „Uj Kelet“ hetilapjának, a „Föld“-nek legújabb száma, nyomdatechnikai okokból, egy napos késéssel, holnap jelenik meg. Érdekes tartalmából kiemeljük Henry Barbussenek, a világhírű francia írónak nyilatkozatát a zsidókról, egy beszélgetést Jabotinszkivel, amelyet a cionista-revizionisták vezére Pozsonyban folytatott egy újságíróval, továbbá egy érdekes cikket az India, Palesztina és Anglia között meginduló repülőforgalomról, egy körültekintő hozzászólást a Jahrzeit és a kaddis eredetéről, Szabó Imrénének az új zsidó irodalomról írott tanulmányát és Agnonnak egy lebilincselő elbeszélését. A képek közül feltűntet keltenek An-Sky Dybbukjának szinpadis díszletei, egy felvétel a palesztinai kvisről és Henry Barbusse portréja. A zsidóvilág és az épülő ország legújabb hírei egészítik ki a tartalmas számot.

A Tarbut évzáró ünnepélye. Vasárnap, folyó hó 5-én tartja a Tarbut fiu- és leánygimnázium a szokásos évi záróünnepélyét. A zsidó cserkészszek szép tornamutatványokkal, különböző cserkészattrakciókkal szerepelnek. Az ünnepélyt az iskola új telkén tartják meg, Str. Baia (Füred-utca) 23. sz. alatt. Az igazgatóság felhívja a Tarbut fiu- és leányönvéndékeit, hogy vasárnap délután 2 órakor gyülekezzenek az iskola Eötvös-utcai udvarán, ahonnan együtt vonulnak az ünnepélyre.

A Keren Kajemet értesítése. Értesítjük a Keren Kajemet biztosokat és helyi csoportokat, hogy Thamuz 20. (július 12.) Herzl halál-évfordulója megünneplésének rendezéséhez a szükséges programanyagot június 26-án szétküldtük, amennyiben valamelyik csoport, vagy Keren Kajemet-biztos meg nem kapta volna, kérjük táviratilag reklamálni. Pótlólag a mai nappal erre az alkalomra alkalmas kottákat is elküldtük. Felhívjuk ugy a helyi csoportok, mint a Keren Kajemet-biztosok és az ifjuság figyelmét, hogy halhatatlan vezérünk, Herzl Tivadar emlékének megünneplését és megőrkítését olajfaadomány gyűjtésekkel el ne mulasszák. Soha nagyobb jelentősége talán nem volt, mint éppen ma az ország befásításának, amikor a kopár országban minden egyes fával enyhe árnyat nyújtunk és termővé kötjük a talajt. A Keren Kajemet L'Jisráel Erdélyrészi Irodája, Cluj.

Ferencz József unokája egy szocialista képviselővel köt házasságot. Bécsből jelentik: Az alsóausztriai tartománygyűlés képviselői közt az a hír terjedt el, hogy Ferencz József unokája, Windischgraetz Erzsébet, a legközelebbi napokban házasságot köt Peznek szocialdemokrata tartománygyűlési képviselővel. Windischgraetz Erzsébet, aki annak idején a schönau kastélyban lakott, férjétől való elválása miatt kénytelen volt kiköltözni innen. A hercegnő akkor a munkástanács közvetítését vette igénybe. Ettől az időtől fogva állott összeköttetésben a szocialdemokrata párttal és Peznek képviselővel, aki később gyermekei nevelésénél is segítségére volt. Windischgraetz Erzsébet állítólag bejegyzett tagja az osztrák szocialdemokrata pártnak és Bécsben egy kis lakásban lakik.

Abd el Krim a lábát törte. Madridból jelentik: Abd el Krim, a marokkói felkelők vezére, tegnap lovaglás közben a lábát törte. Sérülése ágyhoz köti és ennek következtében egy ideig nem vehet részt a felkelés irányításában.

Poiret, a híres párisi szabó — fizetésképtelen. Párisból jelentik: A francia fővárosban óriási feltűnést keltett az a hír, hogy Poiret, a híres szabócég főnöke fizetésképtelenné lett. Poiret a párisi divat három fejedelmének egyike volt és noha az utóbbi időben ismétleten emelték ellene azt a vádat, hogy már inkább az amerikai vevőknek dolgozik és letér az igazi francia ízlés irányáról: a Poiret-cégnek még mindig igen nagy szerepe volt a párisi divat kreálásánál és például a női szoknyák legújabb merész megkuritása még Poiret érdemei közé tartozik. A párisi jelentések szerint a Poiret céget nem érinti Poiret fizetésképtelensége, amelyet Poiret a cég keretein kívül kötött üzletei folytán volt kénytelen most bejelenteni. Poiret érdekeltségei sokfelé terjedtek ki, például a színház területére is és Poiret foglalta le még nemrég a Vörös malom párisi előadását. Ugyátszik a siker és a szerencse, amely az öröklött cég vezetésénél nem hagyta cserben a divatkirályt, elszakadt mellőle akkor, amikor Poiret cserbenhagyta a női divatot.

Olvasóinkhoz! Fűdő-, vagy nyaralóhelyekre utazó olvasóinkat és barátainkat felkérjük, hogy követeljék mindenütt az Uj Keletet és sziveskedjenek azon helyeket a lapárúsító nevével együtt közölni, ahol lapunk nem kapható.

Egy „leépített“ igazgató, gyáros és kereskedő naplója. Ezen cím alatt van összefoglalva és állandó rovatként feldolgozva az egész erdélyi és bánági közgazdasági élet minden fázisa és riportszerű eseménye a „Pénzvilág“ közgazdasági folyóiratnak minden hó elsején megjelenő számában. Az érdekesítő és változatos tartalma, de mindig ízléses stílusban megírt folytatásos cikksorozat, mint egy élő színjáték jelenik meg az olvasó előtt. Szerkesztőség és kiadóhivatal: „Pénzvilág“ Oradea-Mare Strada Jókai 17. Telefon 9. Mutatványszám díjtalanul.

Szökött fegyverek garázdálkodása a kolozs megyei falvakban. A kolozsvári ügyészséghez ma délelőtt érkezett jelentés szerint a kolozs megyei Méra községben és környékén egy négytagú rablóbanda járta végig a községek határán fekvő házakat, amelyeket teljesen kiraboltak. A rablók minden valószínűség szerint szökött fegyverek voltak, akik a sikerült rablások után levetették fegyverruháikat és a gazdáktól rabolt ruhákat vették magukra. A rablók erősen felfegyverkezve a falvakba is bemenészkedtek, ahol a lakosokat lövésekkel megfélemlítve, lovakat és szekeret

zsákmányoltak, a rablott holmit felrakták és elhajtották. A mérai csendőrség azonnal a legszélesebbkörű nyomozást indította meg a rablók kézrekerítésére és a legújabb jelentések szerint már is nyomában van a rablóknak. A kora esti órákban a mérai határban egy odaváló gazdaember feleségét két rabló megtámadta és erőszakot akart rajta elkövetni. Az asszony segélykiáltásaira azonban a rablók elmenekültek. A kolozsvári ügyészség a legerélyesebb nyomozást rendelte el.

Tartalékosbiztek kongresszusa. A tartalékos iztek országos szövetségének kolozsvári körzete tegnap este közgyűlést tartott, amelyen megválasztották az új tisztsíkart. Elnök lett dr. Román Valér, alelnök Tuffli Richard, vezértitkár pedig Xantopol Constantin. A szövetség elhatározta, hogy minden második héten szombaton este bajtársi találkozót tart a Kereskedő Tanács klubhelyiségében (Strada Memorandului 18). Az első találkozás július 11-én este 6 órakor lesz. A találkozóra mindazok megjelenhetnek, akik tartalékosbiztek és a szövetség tagjai, vagy a szövetségbe belépni óhajtanak. Itt említjük meg, hogy a tartalékosbiztek világszövetségének elnöke Londonból Bukarestbe érkezett, hogy a holnap kezdődő országos tartalékosbizti kongresszuson részt vegyen.

Borzalmas autószerencsétlenség a segesvári országúton öt halottal. Marosvásárhelyről jelentik: Szerdán délután a 99-es számú dévai autó a marosvásárhely-segesvári országúton Szászvárad közelében nekirohant egy hid karfájának, azt áttörte és utasaival a négy méter mély árokba zuhant. Az autóban ülő Balla Oszkár földbirtokos, annak felesége, lánya és veje, továbbá a soffőr szörnyen haltak. A marosvásárhelyről a helyszínre indult segítő expedíció már csak a beállott halált konstatálta. Az öt halottat még az est folyamán szekereken beszállították a marosvásárhelyi kórház halottas kamrájába. Szentanuk előadása szerint a katasztrófát a soffőr vigyázatlansága okozta, aki szédületes sebességgel vitte a gépkocsit és a kanyarulat közepén levő hid előtt nem fékezett.

Amundsen amerikai körútra indul. Kopenhágából jelentik: Amundsen több lap tudósítójának hozzáintézett kérdéseire elmondotta, hogy legközelebb amerikai körútra indul és magával viszi a két repülőgépet vezetőjét, Larssent és Ditrichsen is, akik munkások előtt fognak előadást tartani északsarki utjukról. Arra a kérdésre, vajjon a jövő évben vállalkozni fog-e a Zeppelinre való északsarki utra, Amundsen nem válaszolt.

Charlie Chaplinnak fia született. A mozilátogatók nagy kedvence, Charlie Chaplin, aki az elmúlt év őszén feleségül vette a tizenhétéves Lisa Grey nevű mozzisztársnőt, a napokban egy egészséges fiu atyja lett. A művész-házaspár elhatározta, hogy a csecsemőt hathetes korában szerepeltetni fogja egyik filmen.

Probléma, melynek megoldását már mindenki ismeri. Arról van szó, hogy a kultúrember hogyan tudja igényeit legolcsóbban kielégíteni. Ma, amikor a kérdés megoldására állandóan történetek kísérletek, mindenkit örömmel kell eltöltsön az az eredmény, melyet a Rósa Royaldrogéria (Fő-tér 26) ért el a „Bijou“ kölnikivonat forgalombahozatalával. Egy üveg 55 lejbe kerül és balóle a legkitűnőbb kölni készíthető.

Tüdőcsucshurutban szenvedők olcsó sanatorium-rendezése kezelében részesülhetnek a nyári hónapokban Máriavölgy klímatis gyógyfürdőn מריה וולג'ה konyha, Prospektus: D. Kohagyógyászár Cluj.

Ajándékok az aradi árumintavásár látogatóinak. Az aradi országos árumintavásár kiállítói kell-mes meglepetéseket tartogatnak az aradi országos árumintavásár látogatói részére. Ugyanis számos kiállító cég annak engedélyezését kérte a vásár rendezőségétől, hogy gyártmányaik népszerűsítése céljából a vásár látogatói között miniatúrákat osztogathassanak. Miután a vásár rendezősége a reklámok ezt a formáját is megengedhetőknek tartja, a vásár látogatói abban a kellemes helyzetben lesznek, hogy ingyen juthatnak hozzá játékszerekhez, cukorkákhoz, likőr- és konyakminiatúrákhoz, szappanokhoz és kölnivizekhez, sőt nagyobb értéket reprezentáló bőr- és diszmutárukhoz is.

Temesvári előfizetőinkhez! Temesváron Bachus János az Uj Kelet kézbesítője (lakik II. Burkus-u. 19., napközben a Lloyd-kávéház előtti újságbódóban), aki a kézbesítésre vonatkozó mindennemű észrevételt elintézi.

Értesítés

...ha egyes verseiben...
 ...alól ez a jelentős...
 ...magát, — másfelől...
 ...épsége azt a meg...
 ...Fekete Tivadar, mint...
 ...Ének a két halotti...
 ...apját Franyó Zoltán...
 ...kiállítás az erdélyi...
 ...atja. (s. l.)

Értesítés

...nyeltek szerint a...
 ...kosan választó ke...
 ...nyilt szavazással...
 ...zás nem vált kö...
 ...viselők határozat...
 ...tán fogják beje...
 ...dmivélsügyi mi...
 ...a kérdésben az...
 ...ak. Nyilatkozatá...
 ...ifejezést, hogy a...
 ...es pártból még...
 ...eménye szerint a...
 ...szlathatók.

...találtam, hogy...
 ...jónak és helyes...
 ...köztség példáját.

Dalok

...egészen az Aspern...
 ...azonban Hornoff...
 ...csak a Ferenc...
 ...kezdve a verseny...
 ...arad és mint győz...
 ...indultak, sokkal...
 ...ultak. Egyikük...
 ...án már kidőlt és...
 ...: Alfred Guth a...
 ...onan-tól. Weisz...
 ...ntul Guthot már...
 ...on, ahol rengeteg...
 ...éjzenésben része...
 ...közül Heddy...
 ...k volt, aki külö...
 ...ést keltő eredmé...
 ...szá sával nyerte...
 ...izenhatéves, ed...
 ...Ezen a ver...
 ...tt.
 ...és az egész...
 ...tartozik.

KÖZGAZDASÁG

Három hónap alatt be kell jelenteni az energiafejlesztő eszközöket

Kik kaphatnak koncessziót természetes energiák kihasználására

(Bucuresti-Bukarest, július 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az energia-törvény megszavazásával egyidejűleg az ipari és kereskedelmi miniszter egy bizottságot alakított azzal a rendelettel, hogy a törvény alkalmazását szabályozza. A bizottság a napokban fejezte be erre vonatkozó munkálatait és a természetes erő kihasználása ügyében a következő rendelkezéseket hozta.

Az összes energia-állomások tulajdonosai három hónapon belül kötelesek bejelenteni a kereskedelmi és iparügyi minisztériumnál, hogy milyen energiafejlesztő eszközök fölött rendelkeznek. Ugyanezen idő alatt a CFR. elő kell terjeszse a vasutak villamosítására vonatkozó programját. Ugyancsak tervezetet tartoznak benyújtani az állam tulajdonát képező villamosművek is a részükre adandó koncessziók ügyében.

Koncessziókat csak román állampolgárok és részvénytársaságok kaphatnak minisztertanács jóváhagyással. A koncessziókat két kategóriába osztják aszerint, hogy a kétszázötven lóerőt meghaladják, vagy pedig csak kétszáz-

ötven lóerőre terjednek. A koncessziók ideje vízműveknél ötven évig, ipari vállalkozásoknál hetvenöt évig és olyan társaságoknál, amelyekben az állam is érdekelve van, kilencven évig tart. A koncessziók lejáratát a tulajdonjog az államra száll át.

Azokra a közüzemekre vonatkozólag, amelyek motorkus erőt szolgáltatnak, még pedig világítás, fűtéshez, stb. úgy határozott a bizottság, hogy csak miniszteri engedéllyel alapíthatók. A koncesszióknál szemelőtt fogják tartani a fűtőanyag minőségét különösen akkor, ha az üzem nemcsak egy vállalatnak szolgáltat energiát.

A metángáz az állam kizárólagos tulajdonát képezi és a bányatörvények alapján ennek kihasználására az állam fog felügyeletet gyakorolni. Ez a rendelkezés a szerzett jogokat nem érinti. Előzetes kérvény alapján a földgázt mindenki szabadon használhatja. A bizottság reméli, hogy e rendelkezések által az elektromosművek és az összes természetes energiák előnyös kihasználása végleges megoldás fognak nyerni.

osztrák parlament középső épületének képét mutatja a paripákat megfűző szoborcsoporttal. Felirása „Republik Oesterreich“ és a pénzverés éve. A másik oldala Ausztria állami címerét tünteti fel olajgákon. Felirása „Ein Schilling“. A schilling körzete rovátkás. A pénzdarabot az összes nyilvános pénztáraknál korlátlanul, névértékükben fogadják el fizetésként. A köztársaság pénztárai a megfelelő pénztári készletekhez képest bankjegyek ellenében schillingeket adnak ki. Az Osztrák Nemzeti Banknál a becserélés mérvé korlátlan. A magánforgalomban ötven schillingnél magasabb összeget senki sem tartozik fizetésként elfogadni.

¶ A kormány megegyezett az Armstrong céggel. Bukarestből jelentik: Az Armstrong cég két megbízottja, Coble angol ezredes és Paul Stuppel Bukarestbe érkezett. Bratiana Vintila tegnap hosszabb tanácskozást folytatott Coble ezredessel. Paul Stuppelt Gheorgiu pénzügyi államtitkár fogadta kihallgatáson. Hír szerint megegyezés jött létre, melyhez most már csak az Armstrong cég ratifikálása hiányzik. A cég kiküldöttjei kijelentették, hogy e hó közepén adják meg a végleges választ.

¶ Visszaérkeztek az iparkamarák kongresszusára kiküldött delegátusok. Bukarestből jelentik: Az iparkamarák nemzetközi kongresszusán résztvevő román delegátusok hazatértek. Nyilatkoztak a sajtó képviselőinek és kijelentették, hogy a tárgyalások alatt a román és magyar delegátusok között a legnagyobb egyetértés uralkodott, ami biztató jel arra, hogy az esetleges kereskedelmi tárgyalások nem fognak nagy nehézségbe ütközni.

¶ Forgatumba hozták az ércschillinget. Bécsből jelentik: Az osztrák ércschillingek kiadásáról hivatalosan a következőket közlik: 1925. július elsejétől kezdve az Osztrák Nemzeti Bank utján váltópénzt bocsátanak ki egy schillingnyi értékben. A pénzdarab hatszáznegyven ezrelék ezüstből és háromszázhatvan ezrelék rézzel való ötvényből áll. Átmérője 25 milliméter, súlya hat gram. A keverés aránya tehát 3.84 gram ezüst. Az érem első oldala az

osztrák parlament középső épületének képét mutatja a paripákat megfűző szoborcsoporttal. Felirása „Republik Oesterreich“ és a pénzverés éve. A másik oldala Ausztria állami címerét tünteti fel olajgákon. Felirása „Ein Schilling“. A schilling körzete rovátkás. A pénzdarabot az összes nyilvános pénztáraknál korlátlanul, névértékükben fogadják el fizetésként. A köztársaság pénztárai a megfelelő pénztári készletekhez képest bankjegyek ellenében schillingeket adnak ki. Az Osztrák Nemzeti Banknál a becserélés mérvé korlátlan. A magánforgalomban ötven schillingnél magasabb összeget senki sem tartozik fizetésként elfogadni.

¶ A beszercei iparosok és kereskedők egy harmadik vonat beállítását kéri a CFR-től. Beszerceaszód vármegye kereskedői és

gyáriparosai ma memorandumban fordultak a kolozsvári iparkamarához, amelyben kéri a kamara vezetését, interveniáljon a CFR. illetékes üzletvezetésénél aziránt, hogy a Kolozsvár és Beszerce között közeledek két vonaton kívül egy harmadikat is helyezzenek forgalomba, mert ez a két vonat nem mutatkozik elégnék a forgalom lebonyolítására. A memorandum, mely igen érdekes adatokat tartalmaz, rámutat arra, hogy ez a két vonat a nagy személy- és áruforgalom következtében állandóan tulszűfolt, úgy, hogy az utasok legnagyobb részének Kolozsvárig állva kell megtenni az utat. Igen érdekes a memorandumnak az a része is, amely kimutatja azt, hogy az ugynevezett Szamosvölgyi gyorsvonat hét perccel hosszabb idő alatt teszi meg az utat Kolozsvár és Beszerce között, mint a rendes és a gyorsvonatnál lényegesen olcsóbb vegyesvonat. Kéri ennek a viszás helyzetnek a megszüntetését oly módon, hogy a gyorsvonat díj-szabását vagy csökkentés, vagy pedig a személyvonatnál rövidebb idő alatt tegye meg az utat.

¶ 25 millió lej a postavámpalota felépítésére. Bukarestből jelentik: Bratiana Vintila pénzügyminiszter 25 millió lejt irányzott elő a postavám épületének felépítésére. A brassói áruaktár részére kétmilliót engedélyezett. A brassói áruaktár tudvalevőleg tavaly leégett, ez az összeg tehát csak az újjáépítéshez kell.

¶ Amerika 45 millió dollárt követel Romániától. Bukarestből jelentik: Az Egyesült Államok bukaresti követe Duca külügyminiszternek tegnap újabb jegyzéket nyújtott át Romániának Amerikával szemben fennálló adóssága ügyében. A jegyzék, amely kimutatja, hogy Románia 45 millió dollárral tartozik az Egyesült Államoknak, leszögezi, hogy többszöri intervenció ellenére sem tett lépést a román kormány a kérdés rendezésére.

Tennisz nadrag,

luster sacco, vászon ruhák

Neumann M.

czég

Cluj, Piata Unirii No 14.

Hatóságilag engedélyezett

Végeladás!

Hatóságilag engedélyezett

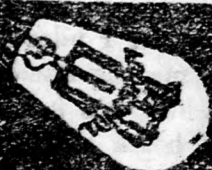
Más vállalat miatt rőfös és női divatáru üzletünket teljesen felosztaljuk és a nagymennyiségű elsőrangú áruraktárunkat készpénzfizetés mellett gyári áron alul kiárusítjuk.

Lőrincz és Tóth

Cluj, Piata Unirii (Főter) 8. szám.

Berendezés eladó

Berendezés eladó

TUNGSTAM

A legjobb világítást mindenütt kapható

Már csak

29

nap választ el attól a reménytől, hogy Kolozsvárt

100

leírt csaknem kettőmilliót érő kis uradalom tulajdonosává lehessünk. Sorsjegyek kaphatók minden helybeli pénzügyésznél valamint főleg teremben és üzletben, a Közhasznú Tkp. (Cal. Victori-i 3.), ahol postai rendelések is eszterelhetők. Vidéken: N. Várd, M. Sziget, N. Bány, N. Károly, Szamár, Tasiád, Zilán, Sz. Selyő. Z. ibó, D. s, Beszerce, Szamosújvár. M. Vá ár hely, Csik zered, Kődivásár hely, Baró, D. ió. S. Sz ngyörgy Kovászna. Sz. zregén, Brassó

¶ Hitelt pénzügyi, keres és társaségekről bizhatóságáról tos, preciz, gy adunk. Kérjer „Pénzvilág“ o inkasszó iroda, C

A lej: Zürich pesten 328, B Kolozsvár Főleg nyugati Az árfolyamok Bécs 30.70- 322-324, P 42.70, Newyor 1072, Milánó

Zürich. 122.62, Amasz 515.12-515.1 2295 00-2298 Prága 1525.00 Belgrád 910.00 Varsó 99.00-

Bukarest. London 7.52, Zürich Budapest 31.50

Bukarest. márka 51.50, sterling 1060, 42.50, olasz 3.70, dollár 21 shilling 31.00, 6.45, belga fra

Ha művés buto akar venni, ne sajnálja az időt S ERDELYRÉSZI B asztalosok turnus

Tan szó győ

Hemon: Ma Gerald: Sz Ez Te

A. France: Sztrokay: A Ki Thiering: A

Uj Kelet utánvétell va

Mégis csak „RAS“

az ártalmas után Reszlin Cluj, Calea

Hiteltudósító iroda. Belföldi és külföldi pénzügyi, kereskedelmi és ipari vállalatokról, egyéni és társaségekről, azok személyi és vagyoni megbízhatóságáról, fizető és hitelképességéről pontos, precíz, gyors és diszkrét hiteltudósításokat adunk. Kérjen próba, kontroll és öninformációt. „Pénzvilág” országos hiteltudósító, egyeztető és inkasszó iroda, Oradea-Mare Str. Jókai 17. Telefon 9.

TŐZSDE

Julius 2-án

A lej: Zürichben 237.50, Párisban 10.25, Budapestben 328, Bécsben 327.

Kolozsvár. A devizapiac szilárdulóban van. Főleg nyugati értékek iránt mutatkozik kereslet. Az árfolyamok a következők:

Bécs 30.70—30.85, Prága 6.48—6.54, Budapest 322—324, Páris 9.75—9.75, Zürich 42.60—42.70, Newyork 217.00—218.50, London 1066—1072, Milánó 7.50—7.60.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 122.62—122.62, Amsterdam 206.30—206.30, Newyork 515.12—515.12, London 2504.50—2504.50, Páris 2295.00—2295.00, Milánó 1742.50—1742.50, Prága 1525.00—1525.00, Budapest 72.55—72.55, Belgrád 910.00—910.00, Bukarest 237.50—237.50, Varsó 99.00—99.00, Bécs 72.55—72.55.

Bukarest. Devizák: Páris 982, Berlin —, London 10.65, Newyork 217.50, Milánó 7.52, Zürich 42.50, Bécs 31.50, Prága 6.48, Budapest 31.50.

Bukarest. Valuták: Napoleon 815, német márka 51.50, leva 1.50, török lira 116, font sterling 1060, francia frank 10.30, svájci frank 42.50, olasz lira 8.00, drachma 3.60, dinár 3.70, dollár 217.00, lengyel forint 41.00, osztrák shilling 31.00, magyar korona 30.00, cseh korona 6.45, belga frank 9.90, holland forint 87.50

Ha művészi kívánságod van, vagy rész-
butort, zongorát
akar venni, nézd meg Marosvásárhelyre és tekintsd meg Székely és Réti
ERDÉLYRESZI PUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortermék, azonosok furnázhatóságukat legelőcsöbbsen itt szerezhetik be

Tanítanak,

szórakoztatnak gyönyörködtetnek!

Hemon: Maria Chapdalena	160
Gerald: Szeretni	176
„Ezüstlakodalom	176
„Te meg én	176
A. France: Elbeszélések	24
„Az istenek szomjaznak	120
„Pártüő angyalok	132
Sztrokay: A rádió	36
„Kis elektrotechnika	36
Thiering: A textilipar	100

Kaphatók az **Uj Kelet könyvosztályában**, utánvételt vagy a pénz előzetes beküldése mellett

Mégis csak legjobb a késnélküli
„RASOL IDEAL“

borotváló por amely az ország legrégibb gyártmánya, mely most újonnan átpreparálva az arcotnem marja és kellemes hatást hagy utána.
Ovakođjunk az ártaimas utánzatoktól. Csak az „IDEAL“ felírásu valódi.
Reszling József fodrász
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

Kilakoltatásom miatt STERNBERG
összes perzsaszőnyegeimet, egész új zongoráimat um. Wirth, Hoffmann, Gebr. Stingl stb.
Részletre is. Ieszállított árban árusítom. Részletre is. Oradea-Mare, Bul. R. Ferd. 14.

SPORT

Külföldi eredmények:
Lemberg. Czarni—Sportklub 4:0.
Szabadka. Simmering (Bécs)—SZAk 2:0 (0:0).
Pozsony. Bratislava—Admira (Bécs) 2:0 (1:0).
Helsingfors. Németország—Finnország 5:3 (0:1).
Kolin. Koliner FC—Sparta (Prága) 1:0 (0:0).
München. Wacker—FTC (Bpest) 1:0.
Basel. Slavia (Prága)—Nordstern 3:3 (2:1).
Lemberg. Pogon—Warta 4:1 (1:1). Bajnoki döntő, mellyel a Pogon a lemergi bajnokságot nyerte.
A National Montevideo Barcelonában. Az uruguayi bajnokcsapat bécsi szereplése után Barcelonába utazik, ahol két mérkőzést fog játszani. Egyet a FC. Barcelona, egyet pedig az FC. Európa ellen.
Ausztria válogatott csapata Svédországn. Az osztrák válogatott csapat vasárnap, július 5-én Stockholmban játszik a svéd válogatott ellen. A mérkőzésre az osztrákok nagyban készülnek. A csapatot a következőképp állították össze:
Aigner, Rainer—Tandler, Richter—Koch (Admira)—Nitsch, Neufeld—Häusler—Horváth—Svatosch—Wessely.

A csapat jobbszárnyát a Hakoah adja. Häusler és Neufeld egyébként már hetek óta nagy formában vannak és már uruguay ellen is játszottak.
A román-osztrák tennismérkőzést az osztrákok nyerték 13:4 arányban. Nehány napja Bukarestben Ausztria tenniszesei mérlik össze erejüket a legjobb román tenniszeseikkel. A nemzetközi mérkőzés az FSSR iniciatívájából jött létre. A mérkőzés iránt óriási érdeklődés nyilvánult meg.

Eredmények:
Férfi egyes: San Galli bate Brick 3—6, 6—4, 7—5, 4—6, 2—0 w. o.; Matejka dr. Lupu 6—4, 6—1, 6—3; Albrecht Bunea 3—6, 6—4, 6—2, 4—6, 6—2; Munk Pulieff 6—4, 4—6, 9—7, 4—6, 6—4; Winterstein Roman 6—0, 6—3, 6—1; Glanz Teodorowsky 5—7; 8—6, 6—3, 6—4.
Férfi páros. Pulieff-Krupenski Brick-Glanz 5—7, 8—6, 3—6, 6—1, 6—3; Munk-Albrech Matejka-Winterstein 6—1, 6—2, 6—4, San-Galli-Rosetti Munk-Albrecht 6—3, 6—3, 6—3, Dr. Lupu-Roman Munk-Albrecht 10—8, 6—4, 6—3.
Végeredmény 13:4 az osztrákok javára. Az eredmény rendkívül biztató a román tenniszesezők javára, ha tekintetbe vesszük az osztrákok eddigi külföldi sikereit.

Kevesebb pénzbe kerül
a kávéja, ha babkávét és pótlék helyett az újfajta
ENRILO-
ból készíti. ENRILO sikeresen pótolja a babkávét. Erősebb, izletesebb s ezenfelül rendkívül olcsó is. Eme különlegesség minőségéért gyártójának, a
Franck Henrik Fiai
cégnek világhire szavatol.

SZÍNHÁZ - MŰVESZET

A színházi iroda közleményel
A jövő évad bérlete. Julius 5-én kezárja a titkári hivatal a jövő évadra szóló bérletkötéseket s így már mindössz két nap áll a közönség rendelkezésére, a míg a jövő évadra állandó helyét biztosít. A prai bérletők száma s az A) bérletők száma már eddig is lényegesen magasabb, mint a tavalyi bérletők száma volt.
Magyar Színház heti műsora
Péntek: Lengyelvár (Lengyel Irénnek, az aradi színház primadonnájának vendégjátékával. Sorozat szám 278)
Szombat d. u. fél 4 kor: Hoffmann meséi (Méréskelt helyárk, Baranyai Jolan fellépésével, sorozatszám 274)
Szombat este: Mainka a táncosnő [Lengyel Irénnek, az aradi színház primadonnájának és Berký Józsefnek vendégjátékával. Sorozatszám 275)
Vasárnap d. u. fél 4 ó azor: Ripp van Winkle. (Operett repriz. Baranyai Jolan fellépésével, Méréskelt helyárkkal. Sorozatszám 276.)
Vasárnap este fél 9 kor: Nótis kapitány. (26-olszor. Pintér Böske vendégjátékával, Neményivel, Hásszal, Tompával, Leöveyvel. Sorozatszám 277.)
Hétfő: Kék mazur. (Berký József vendégjátékával. Sorozatszám 278.)
Kedd: Elssler Fanni (Pintér Böske vendégjátékával. Sorozatszám 279)

Mozgók műsora.
Select-mozgó. Péntek, szombat, július 3. és 4. **A holnap titka.** Rejtelmek a tasztikus dráma 8 felvonásban. Főszerepben Werner Krauss és Maria Corda.
Urania-mozgó. Péntek, szombat, július 3. és 4. **Tűzben a pacific express.** Amerikai tűnügyi dráma 6 felvonásban. Főszerepben a 13-as nevű színész.

Eladó
Egy **Tischbaim** rendszerű, 102 m² tüzfelületű 8.5 légkörnyomásra engedélyezett, abszolút jó állapotban levő kazán.
Egy **Economiser system colonisator** 220 m² tüzfelülettel, 144 drb csőrendszerrel.
Egy **szivattyú**, egy húzó és két nyomó szélkazánnal, óránkénti teljesítmény 47,000 liter.
Egy nagy **Worthington** szivattyú.
Egy **173 Amper 110 Voltos** egyenáramu **dynamo**, hozzá 25 HP s abil fekvő gép, valamint szíjtárcsák és egyéb felszerelés.
Cím: Grünfeld Samu faterméső, Arad, Strada Consistorului 20. (Volt Bathány-utca)

Amzel utóda
Stern Sámuel étterme
Oradea-Mare, Nagy piac-tér 7. sz.
Újonnan átalakítva **megnyilt.** Abonenseket, és megnagyobbítva társas estélyeket, koktelnak rendezését olcsón vállalom.

Moulin Rouge
Bukarest, Bul. Elisabeta No 25.
Megnyitotta legszebb amerikai terraszát
az ötödik emeleten. Legpompásabb kilátás. Variete színház. Elsőrangú étkező, két zenek. Árak. A legkellemesebb arnok.
Nyitva reggeltől.

fordultak a ko
kér a kamara
R. illetékes üzlet
olozsvár és Besz
on kívül egy har
a, mert ez a két
forgalom lebonyo
n érdekes adatokat
ez a két vonat a
vetkeztében állan
tasok legnagyobb
negtenni az utat.
ak az a része is,
ynevezett Szamos
szabb idő alatt
Beaterce között,
l lényegesen ol
viszás helyzetnek
a gyorsvonat díj
pedig a személy
meg az utat.
ánpalota fel
Bratianu Vintila
irányzott elő a
A brassói áruak
t. A brassói áru
ett, ez az összeg
ollárt követel
k: Az Egyesült
a külügyminisz
nyújtott át Ro
fennálló adós
hely kimutatja,
ral tartozik az
hogy többszöri
lépést a román
a drág,
on ruhák
No 14.
atóságilag
engedélye
zett
esen
rangu
llett
th
és eladó

Rador

Sokatmondó jelentés!

A Királyi Román Automobil-Klub által június 1, 9-én rendezett 2330 kilométeres turaversenyen a BUICK-automobilok az első és második helyezést nyerték el és a következő díjakat kapták:

a) Buick, Standard Six modell:

- 1. Az A. C. R. R. nagydíját: nagy aranyérem.
- 2. A petróleum-nagyiparosok egyesületének díját: Lei 100.000
- 3. A legnagyobb ellenállóképesség díját: arany plakett.
- 4. Az anyagfogyasztás II. díját: ezüst plakett.
- 5. A lassusági verseny III. díját: bronz érem.
- 6. A hegyiverseny III. díját: bronz érem.
- 7. Elena királyi hercegnő Öfensége serlegét.
- 8. Károly trónörökös Öfensége serlegét.
- 9. A Bánát-Körösi Román Automobil-Klub serlegét

b) Buick, Master Six modell:

- 1. A legnagyobb ellenállóképesség versenyében: arany plakettet.
- 2. Az anyagfogyasztási versenyben: bronz éremet.
- 3. A Petróleumvállalatok Szövetségének II. díját: Lei 30.000
- 4. Károly trónörökös Öfensége serlegét.

BUICK és CITROEN automobilok

egyedüli képviselője Románia részére — BUKAREST, Calea Victoriei 105.

„NOEL“ S. A. R. T. M.

APRÓHIRDETÉSEK

Benősülnék
46 éves izr. özvegy kereskedő, egy hasonkorú és vallású özvegy vagy leányos családba, kinek segítőtársra és támaszra van szüksége. Megkeresés A. B. jelígre a postarostante, A ad. 9342

Keresek
perfekt román, francia, héber okleveles t nőt — zongora vagy hegedű tudás előnyben — ki 8 és 12 éves gyermekeimet III. elemi és III. polgárra előkészítse. Ajánlatok igény-megjelöléssel Herskovits Ignac címre, Karika, Szilágymegye, küldendők. 9341

Zongora

uj, használt, javítás, hangolás, szállítás

Triska I.

zongorarakár Cluj, Str. Saguna 14. Telefon 19. Zongoraszekek kaphatók

Eladók üzleti stélászik, pultok és komplett ebédő Pálfi néi, Hosszu-u. 40. 9344

Figyelem!

Öz. Grosz Adolf, Oradea Mare, Str. Nicolai Jorga 10 (Zöldfa-utca) az udvarban. Lakodalmak és abonensek rendezését vállalja. Izeles konyha. Olcsó árak.

Barzol

Fierarie Vasúzet Cluj-Kolozsvár, Piata M. Vit. 13. Telefoa 1049. Gyapjút, legmagasabb napi áron vásárol. Jac. Lövy, Sibiu. 9254

Ügyeljen a címre!

Oradea-Mare, Str. Nic. Jorga (Zöldfa-u.) 19.

Berkovitsné

השרה ברכוביץ vendéglőjét kényelmessé bővítette. Ismert elsőrendű konyha. Mérsékelt árak!

Beszédhibásokat kezel. Vidékieknek ellátásról gondoskodik 1 sz. — Matei Basarab (Zrinyi-u.) 7. Kolumbán Károly, gyógypedagógiai tanár.

Böröndipari
20 éves gyakorlattal rendelkező elsőrendű szakember keres tőkés társat gyáralapításhoz Palesztinába. Ajánlatokat „Böröndipar“ jelígre továbbít a kiadó.

Antik szalongarnitúra eladó. Megkeresést „Jókarban“ jelígre a kiadó továbbít 9304

Férfiszabó keres 2 segédet és 2 jó házból való izr. vallású tanuló. A tanuló utiköltsége megtérítetik. Cím: Herskovits Lajos, Sibiu, Str. Gusterei 30. 9307

Jégszekrények

nagy választékban kaphatók

Grünwald Jakob

bádogáru üzemében, P. Mihai Viteazul 13.

Kereskedők figyelmébe!

Tartós munkás- és gépész-ruhák, valamint női és férfi fehérneműket, saját gyártmányomat, jutányos áron ajánl **Hofmann Ferencz** TOPLITA-ROMANA

Kisérleljen meg egy próba minta-csomagot!

Neuralgine Jurist

megszünteti a migránt és neuralgiát.

A fejfájást azonnal megszünteti.

Ügyeljenk az eredeti csomagolásra kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

Palesztinába utazók figyelmébe

- Minden emigráns, chaluc, turista nélkülözhetetlen utazólója
 - 1 Rith-féle magyar-héber nyelvtan ... 100 L.
 - 1 Héber-német szótár מלון דושה ... 220 "
 - 1 Héber-német Heber Menorah szótár... 320 "
 - 1 S chon, שיחון Héber társalgási könyv magyar vagy német kiadásban ... 90 "
 - 1 Nawatzi: Das neue jüdische Palestina 220 "
 - 1 Press Palestina Reisehandbuch 5 0 "
 - 1 Palestina térképe 20 "
- Beszerezheti a SAFRUTH könyvkereskedésben Cluj, Str. Sf. O. Josif 1.

Gabella-jegyek

tekeroseiben, Révész E. nő nyomdatüzemében Targu-Mures, megrendelhetők.

Pályázati hirdetmény

A cermei (jud. Arad) n. olog hitközség azonnal elfoglalható előimádkozó, metszői és hitoktatói állásra pályázatot hirdet. Pályázótól megkívántatik, hogy jó előimádkozó és legább három elismert rabbiól kabolója legyen Javad. az azas: évi 24 ezer lei fizetés, természetbeni lakás, fűtés (12 erdei méter tűzifa) sechita, hitoktatásért gyermekenként havi 50 lei, járzeit és mazkir után kötelező tetszősziertü jutalmazás. Ajánlatok a cermei i. r. hitközség címre küldendők, amelyben a kor és családi állapot is feltüntetendő. Utiköltség csak a meghívottak térítették meg.

Előljárodág.

Szerkesztő
Ivatal és

Staj-KC Bar

10. II. 3.
és kla.
za. N.

készítők k
szekességek
szadók. Kézír
adunk v

1925 július

Ka
jel
ira

Az 1924-
Európától Az
des oecánhoz
nak a növekv
problémák ke
Oroszország, a
zött ingadozot
ami a Kináva
seivel kifejezé
hogyan az az
ség, amely a
terjed, a leger
nak. Hatalomh
alább is a más
téren, nyelvi e
első helyen áll
A föld erő
tal: Keletre és
mas területnek
dése annak a s
esetre kisebb
a világháboruh

A világ em
hatalmak statis
csenek abban a
készülő tragédia
folyásolják. E
A tények szem
nak hangzik. I
kontinens egym
ben, mint a tö
ezt a hatalmas
iránt való bizal
az, hogy Európ
hogyan államai te
kább az idézi
kicsinyesek és e
volna, hogy az
Oroszország egy
zessen Európa e
egész világon ra
ciaország példán
és Ruhr-ügyekk
Azsiában ebb
hatalom uralkod
Nagybritánia, E
nagyhatalom há
mat jelent: bols
nalizmust. A bol
kodik, az Izlam
nacionalizmusnak
nye. Azsia jövője
tossággal: a növe
Izlam között és
zeledése Japánho
sevizmus szibéria
olyan hatalmas sz
vizmus, a pánizlá
lom között, amely
jaiban fenyegeti.
vetségről, mint t
mutatják, hogy el
Egyébként min
nem egyéb, mint
Ennek a közel száz
fejezete a japán o
segítségével annak
győzött, mert hisz
indiai birodalmán
után, amidőn Ang
Németországot, is